

A M. KIR. HONVÉD
„LUDOVIKA”
AKADÉMIA

1941. augusztus 20-án felavatott évfolyamának

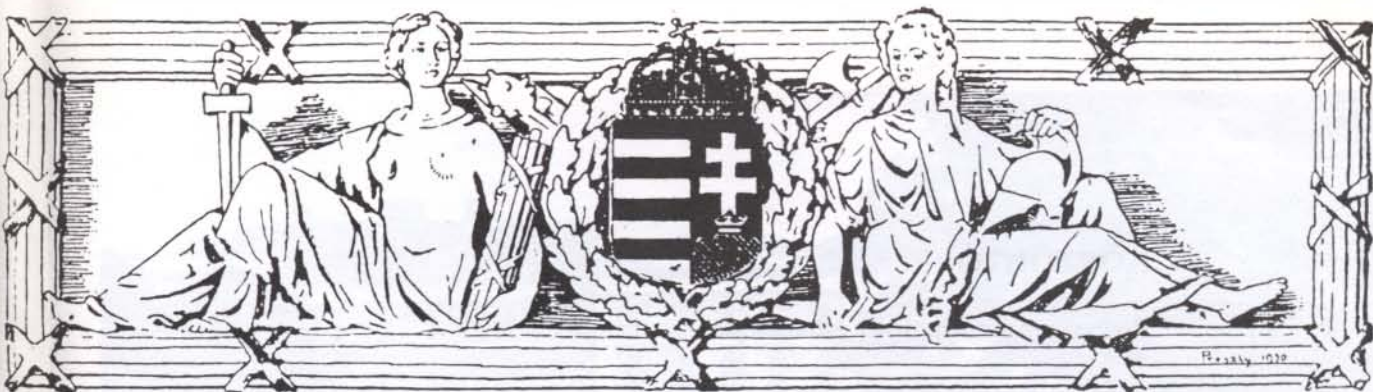
50
EMLÉKKÖNYVE

A kézirat lezárásának időpontja: 1991. június 30., a Szabadság Napja: mely időponttól kezdve már nem tartózkodik hazánkban idegen hadsereg.
A II. világháború Magyarország számára ezen a napon ért véget.

Szerkesztette: Káplán György és Ráskay Pál
Felelős kiadó: Mányoky István

Kiadványszedés, -tördelés: Rauscher Mária – XFER Kft. Telefon: 165-4282
Felelős vezető: Csányi Tamás
Készült az „5N” nyomdában 500 számozott példányban.
1112 Budapest, Kérő u. 3. Telefon: 181-1128
Felelős vezető: Nagy Lajos

*„Reményé váljon az emlékezet”
(Arany János: Széchenyi emlékezete)*

LECTORI SALUTEM!

Üdvözljük az olvasót, elsősorban a Ludovikán 1941. augusztus 20-án hadnaggyá avatott évfolyam túlélőit, akiknek és akikről ez az emlékkönyv szól, de ugyanilyen szeretettel köszöntjük a Bolyai Műszaki Akadémia és a Horthy Miklós Repülő Akadémia hallgatóit is. És egyáltalán minden valaha volt akadémikust, akiket az ősi falak légköre és szelleme megérintett.

Emlékkönyvünk visszatekint ludovikás életünk sokszínűségére. Kollektív munka eredménye. A cél nem a régi Ludovikás Leventék és Évkönyvek tallózása és ismétlése volt. Nincsenek benne napirendek, tananyag felsorolások. Ezeket megtaláljuk a levéltárakban, vagy magunkban hordozzuk. Kevés benne a szubjektív, nosztalgikus visszaemlékezés is, bár a szeretet és a satírikus humor azért ki-kikacsint belőle.

Célunk a dolgok mögé tekintés volt. Az, hogy mi volt életünk, nevelésünk, hitvallásunk világnézeti alapja, szellemi háttere, etikája. Mi volt benne időálló és mi nem. Vizsgáltuk eszmerendszerét és összefüggéseit a későbbi történelmi korszakkal és a jelennel is.

Inkább bölcselkedés tehát, mint élménybeszámoló.

Köszöntjük az olvasót csendes boldogsággal, hogy egyáltalán nyíltan ünnepelhetjük meg a fél évszázados évfordulót egy ismét szabad és újjáéledő hazában.

Gyűljön fel tehát az emlékezés lángja és nézzük meg magunkat e fényben.

Az 1941-es évfolyam

Horváth Pál I.

Tiszalök, 1919. 09. 17.

A) AVATÁS UTÁNI ADATOK (1941-45)

1941. októberben bevonultam egy éves csapatszolgálatra a 23. losonci gy.e.l.zlj-hoz, mint zlj.sgt. 1942 szeptemberében Budapestre kerültem az első cső.ker. állományába, és ott végeztem csöti-i tanfolyamot. Befejezése után 1943. 10. 01-jével a VIII. cső.ker. állományába kerültem mint beosztott tiszt a mátészalkai szárnyparancsnokságra. 1944. tavaszán kineveztek főhadnaggyá és ugyanott lettem szárnyparancsnok. 1944. szeptember elején a Szombathegyen felszerelő 8.táb.gy.pót.ho-hoz vezényeltek mint táb.cső.osztág parancsnokot. Közvetlen parancsnokom Király Béla volt vk. szds. Folyamatos visszavonulások során Lajosmizsénél könnyebb szilánksérülést szenvedtem. Kitüntetésem háborús emlékérem kardokkal és egy sávval, Signum és Vaskereszt. 1944. 12. 22-én Lentiben, a volt belügyminiszter parancsára Csicseri Rónay vk.alez. elfogott és a pesti Margit körúti fegyházba vitt, innen még aznap éjjel a sopronkőhidai fegyházba szállítottak. Az ügyész közölte velem, hogy nyilasellenes magatartásom miatt kerülök bíróság elé. 1945. 03. 19-én elengedtek. Március végén századomat teljes felszereléssel, ütőképesen kivittem Grazba, magam pedig visszajöttem Szilvágy (Zala megye) községbe. Ott 1945. 04. 04-én orosz fogságba estem.

B) HÁBORÚ UTÁNI ADATOK (1945-)

Rigyác (gyűjtő) Kujbiseven keresztül Atvizsnoj ne-

vű fogolytáborba szállítottak a Volga mellé. Különböző fogolytáborokban öt évet töltöttem, majd 1950. 12- 05-én Budapestre a Mosonyi úti rendőrségi (akkor ÁVH) fogházba vittek, majd Kazincbarcikára kényszermunkatáborba, ÁVH-s őrizetben. 1953. szeptemberig tartottak ott kényszermunkán, majd Kistarcsán vád alá helyeztek és a Fő utcai bíróságon öt évre elítéltek, mint háborús bűnöst. Az öt évet az oroszországi és csolnoki szénbányában föld alatti munkán ávós őrizet alatt dolgoztam. 1955. 12. 05-én szabadultam. Beálltam kubikolni, vízvezetékszerelő szakvizsgát, majd gépipari technikus oklevelet szerevezve különböző vállalatoknál dolgoztam. Mint szakipari művezető mentem nyugdíjba 60 évesen. Közben a nyíregyházi sportkörben 15 éven keresztül vívómesterként működtem.

1957. 09. 17-én megnősültem. Feleségem három kislányt hozott a házasságunkba. 1958-ban közös fiúnk született, aki épületgépész mérnök. Leányaim férjhezmentek, fiam megnősült. Hét unokám és egy dédunokám van.

Huszár Gusztáv

Balatonkiliti, 1919. 03. 28.

A) AVATÁS UTÁNI ADATOK (1941-45)

Avatásom után a kaposvári 6.gy.ezredhez helyeztek. További szolgálati helyeim: Budapest, Székesfehérvár, Újvidék. Innen való visszavonulásunk után alakulatomat a Duna vonalán a Folyamdandár, majd Paksnál a 23.gy.e. kötelékében vetették be az orosz csapatok ellen. További bevetési területem Veszprém térsége volt. Több hadi kitüntetést kaptam.

baszolgálati hdgy.-i tanfolyamon vettem részt. 1944 májusáig a szolnoki cső. szárnypk. voltam. 1945. februárig, a m.kir.V.szegedi cső.ker.5/1. nyom.ao. Újvidék, beosztott tisztként szolgáltam. 1945. 05. 10-ig a galántai III. cső.zlj.-nál voltam szd.pk., ekkor amerikai fogságba kerültem Hochenfurtban.

B) HÁBORÚ UTÁNI ADATOK (1945-)

1945 júniusáig amerikai, majd 1947 júliusáig szovjet hadifogságban voltam Don-Lebedianban, Rozs-gyesztvoban, Rjazanyban. 1947 júliusától 1950 augusztusáig különböző helyeken segéd munkás voltam, ekkor a miskolci r.kapitányság letartóztatott és átadott az ÁVO-nak (miskolci ÁVO és Budapest, Gyorskocsis utcai ÁVO börtön). 1951. áprilisában a Markó utcában bizonyítékok és tanúk nélkül is, fel-

tételezhetőség alapján első fokon 10 évi, másod fokon 8 évi börtönre ítélték. Büntetésemet 1956. 06. 27-ig különböző helyeken Markó utca, Márianosztra, KÖMI-táborok: Várpalota-Cser, Tatabánya, Csolnok szénbányáiban töltöttem, amikor a reffel feltételesen szabadlábra helyeztek. Ettől kezdve 1981. márciusi nyugdíjazásomig különböző miskolci vállalatoknál voltam segéd munkás, adminisztrátor, energetikus. 1960-1972-ig megszereztem a közgazdasági technikus, üzemszervező szaktechnikus és üzemszervező üzem mérnöki okleveleket. 1981. 03. 23-i nyugdíjazásom óta portásként dolgozom a Borsod megyei KÖJÁL-nál.

1960-ban kötöttem házasságot. Első feleségem meghalt. 1978-ban újra megnősültem, két fiam született.

Palocsay (Pauliczky) István

Nagymihály, (Michalovce) 1919. 04. 28.

A) AVATÁS UTÁNI ADATOK (1941-45)

1942. 10. 01-ig csapattiszti szolgálatot láttam el a kassai 21.gy.ezred II.zlj.-nál Kassán és a III.zlj.-nál Szerencsen. Innen vezényeltek az egyéves csendőrtiszti tanfolyam elvégzésére Budapestre. 1943. 10. 01-1945. 04. 04-ig a csendőrség kötelékében mint szárnyparancsnok-helyettes Nagybányán és Nagyváradon teljesítettem szolgálatot. 1944. 01. 01-jén főhadnaggyá léptettek elő.

B) HÁBORÚ UTÁNI ADATOK (1945-)

1945. áprilistól szeptember 23-ig Ausztriában angol és amerikai fogságban voltam. 1945. 09. 24-én hazaszállító szerelvényrel indultam haza, de közben őrizetbe vettek, és a kollektív felelősségrevonás következményeként a népbíróság egy éves ítéletét töltöttem a Markó utcai börtönben. A fellebbviteli, NOT bíróság felmentett, és így 1946. 09. 27-én szabadlábra kerültem. Továbbtanulásom lehetetlenné vált, csak segéd munkásként engedtek dolgozni. Munkába álltam, mint rakodó segéd munkás tüzelőanyag kereskedésben, műszaki vállalkozónál, 1947. 08. 17-1950-ig papír-nagykereskedésben, később az ÁPISZ boltjában dolgoztam Budapesten. Innen vittek el ismét 1950. 04. 01-jén éjszaka, s 1953. 10. 19-ig internáltak Kistarcsára, majd Recskre, ahol a KÖMI V.-nál kőbányai munkán dolgoztam. De nem engedtek

haza. 1953. 10. 20-1956. 03. 31-ig visszamenőleges hatállyal hat évre elítélve a váci börtönben töltöttem büntetésemet. Távollétemben 1951. 06.-1953. 10-ig családomat, feleségem 76 éves nevelőanyjával – akié a lakás volt – Budapestről Jászkisérre telepítették ki. Családom a feloldáskor édesanyám házában kapott menedéket. 1956. májustól figuránsként, kőműves segéd munkásként, kocsikísérőként dolgoztam Sátoraljaújhelyen. 1958-1963-ig Miskolcon, majd a budapesti Villanszerelő Vállalatnál dolgoztam, a LKM területén villanszerelő és hegesztő szaktanfolyamot végeztem. Ugyanitt másfél éves elektrikusi tanfolyamot elvégezve 1963-1979. végéig, nyugdíjba menetelemig a sátoraljaújhelyi, majd károlyfalvai alállomás vezető Bláthy Ottó technikumot elvégezve, technikus képesítést nyertem. Az átéltek következményeként 1974-től asztmás betegségben szenvedek.

1944-ben kötöttem házasságot, két gyermekünk van, és hat unokánk.

tassi Becz Ádám = A. von Tassy Betz
1920. 05. 19.

A) AVATÁS UTÁNI ADATOK (1941-45)

1941. X. 1. –1942. VIII. 31.

1 éves csapatszolgálat a m.kir.4.honv.gye.III.zlj.-nál
Pélmonostoron (Drávaszög)

1942. IX. 1. –1943. VIII. 31.

Csendőrtiszti tanfolyam Budapesten, közben 6 hét
próbaszolgálat Érsekújváron.

1943. IX. 1.-1944. III. 31.

Közbiztonsági szolgálat, szárnypk.helyettes a győri
szárnyparancsnokságon.

1944. IV. 1.-1944. VII. 31.

Központi műszaki iskola Baja. Árkásztiszti tanfo-
lyam.

1944. VIII. 1.-1945. V. 8.

Csendőr karhatalmi zlj. Galánta.

B) HÁBORÚ UTÁNI ADATOK (1945-)

1945. VI. 9.-1945. V. 24.

Szovjet-zóna, amerikai hadifogság.

1945. V. 25.-1950. XII. 1.

Szovjetunióban hadifogság: Don Lebedian, Rjazan,

szökés Aknaszlatináig, vissza Rjazan, Ufa, Kiev
1950. XII. 1.-1953. IX. 17.

Magyarországi internálás az ÁVH kezelésében: to-
loncház, Vác, Kazincbarcika.

1953. IX. 18.-1956. XI. 10.

Villanyhegesztő a győri Vagon és Gépgyárban. Ren-
dőri felügyelet alatt 1956. IV. 30-ig.

1956. XI. 11.

Disszidálás Svájcba.

1956. XII. 1.-1959. XI. 30.

Chur: mint fizikai munkás, majd könyvelő

1959. XII. 1.-1985. V. 31.

Baden: A Brown-Boveri cégnél mint a computer
projektek csoport vezetője.

1985. VI. 1. Nyugdíjas.

Néhány gondolat az életrajzok után

A szűkre szabott terjedelemben ennyi fért élettörté-
netünkbe. Az öt évtized „eredményeit” a számok
tükrében is próbáltuk megmutatni.

Nézzük most az ötven év zárómérlegét. Az egyik
serpenyőbe tegyük a hadnagyi alaptőkénket, mind-
azt, amivel az Akadémiáról elbocsátottak bennün-
ket. A másikba jelenlegi magunkat, körülményein-
ket, állapotunkat, helyzetünket a világban.

A mérleg mutatója elbillen, s látjuk, hogyan sáfár-
kodtunk induló vagyónunkkal, amellyel születünk,
azzal a tudással és azokkal a tulajdonságokkal,
amelyekkel tanáraink – nevelőink felruháztak ben-
nünket.

Visszatekintve megállapíthatjuk, hogy a kapott

szakmai tudás magas volt, a nevelés magasabb és
értékállóbb. A tudásunk e téren megkopott, s ha a
hadászat és harcászat alapelvei nem is változtak, a
hadi és harci eszközök elképesztő fejlődése gyer-
mekcipőbe rakta vissza szakmai ismereteinket. A
gyalogmenet és a lóvontatás kora visszavonhatatlanul
elmúlt. Igaz, hogy a talpaló és az oldalfegyver
korszaka sem tér vissza soha többé, de a legna-
gyobb elmék által alkotott legeslegkiválóbb hadi
eszköz sem ér sokat, az azt használó és bármilyen
jól kiképzett katona fegyelmettsége, bátorsága, el-
szántsága, felelősségtudata és feltétlen köteles-
ségelteljesítése nélkül.

dr. Hegedűs Frigyes–Mányoky István

STATISZTIKA

Adatok és néhány összevont mutató

Talán túlzás a következő anyagot statisztikának nevezni, hiszen nem „hitelesített” adatokat közlünk, de erre nincs is szükség. Állítólag ugyanazokkal az adatokkal mindenek az ellenkezőjét is be lehet bizonyítani. Érdekeselek lehetnek azonban évfolyamtársainknak az összegyűjtött adatok, mert ezekről eddig nem volt (mert nem is lehetett) tudomásuk.

A végső következtetést mindenki maga fogja levonni, időnként mosolyogva, vagy bosszankodva azokra a megjelent írásokra gondolva, melyek, kellő kutatás nélkül, homlokegyenest ellenkező megállapításokra jutottak.

ADATGYŰJTÉS

Az ötvenéves találkozó szervezése során 1987 óta öt körlevelet adtunk ki megtalált évfolyamtársainknak, csatolva a felavatott 191 akadémikus nevét és hiányos adatait. A beérkezett válaszok alapján pótoltuk és javítottuk az adatokat.

Ennek eredményei a következő táblázatok, amelyek természetesen még most is messze vannak a teljestől.

Az 1941-es évfolyam eredet szerint [Katonaiskolás (cőger) – civil arány]

Ludovika akadémia

Főcsopt.	Fegyvernem	Cőger			Cőger összes	Civil összes	Teljes aks. létszám
		Kőszeg Hunyadi	Pécs Zrínyi	Sopron Rákóczi			
Ludovika	Gyalogos	6	10	13	29	60	89
	Gépkocsizó gyalogos	1	1	1	3	3	6
	Kerékpáros gy.	2	–	1	3	6	9
	Lovasság	1	1	2	4	4	8
	Pc. csap.	3	3	2	8	12	20
	Tüzér	7	9	5	21	23	44
	Csendőr	3	3	2	8	7	15
	Teljes Ludovika	létszám fő	23	27	26	76	115
	%	12.1	14.1	13.6	39.8	60.2	100

Bolyai és Repülő akadémia

Bolyai	Műszaki	4	1	2	7	13	20
	Híradó	2	–	1	3	2	5
Rep.	Repülő	2	5	3	10	15	25
Teljes Bolyai és Repülő	létszám fő	8	6	6	20	30	50
	%	16	12	12	40	60	100

Összes főcsoport

	létszám fő	31	33	32	96	145	241*
	%	12.8	13.7	13.3	39.8	60.2	100

* Csak a hadnaggyá avatott akadémikusokat tartalmazza.

AZ ÉLETRAJZOK ELEMZÉSE

A megküldött 73 életrajz leírt adatait természetesen elfogadtuk úgy, ahogyan írjuk közreadta. Annál is inkább, mert a katonai szolgálatra vonatkozó adatokhoz levéltárakban még most is nehéz hozzájutni. Tapasztaltuk ezt, amikor a meghaltak hiányzó életrajzi adatait próbáltuk kiegészíteni.

Tehát a katonai szolgálatainkra vonatkozó következtetéseket is a megküldött életrajzokból merítettük, ugyanúgy, ahogyan a civil életek értékelését is. Az utóbbiakhoz meg egyáltalán nincs adat, azokat csak sziszifuszi kutatómunkával lehetne összeállítani. Kicsi annak valószínűsége, hogy erre akadjon vállalkozó. Maradtak tehát forrásként a megküldött életrajzok.

A nagy számok törvénye alapján igen érdekes eredményekre jutottunk, néhányat az alábbiakban ismertetünk.

1.) Frontszolgálat

Az életrajzírók 98%-a teljesített harctéri szolgálatot. Ennek átlagos időtartama 13 hónap volt (maxi-

mum 2 év, minimum 1/4 év).

Hősi halált halt – a ma ismert adatok alapján – a 191 felavatott összlétszám 22,5%-a.

Sebesülést szenvedett a beküldők közel 50%-a.

A sebesülések több, mint 20%-a súlyos volt.

Kitüntetések: 12 lovagkereszt, 38 Kormányzói Dícsérő Elismerés, 7 német EK. Többen tesznek említést olyan felterjesztésekről, amelyek a háború befejező szakaszában már elbírálásra nem kerültek.

2.) Hadifogság

Szovjet fogságba kerültek – a beküldők közül – 28-an. A fogságban átlagosan 2,5 évet voltak, a maximum 9 év volt, a minimum negyedév. Nyugati fogságba került 25 fő, ahol átlag 3/4 évig voltak.

3.) Továbbszolgálat

Az életrajzírók közül kb. 19-en szolgáltak tovább. Az átlag majdnem 5 év (maximum 11 év, minimum 1 év).

Ezredesi rendfokozatot ért el 2 fő, általában szá-

Adatok fegyvernemenként az évfolyam sorsáról

Fegyvernem	SOROK					Címét ismerjük				Címét NEM ismerjük					Össze- sen	Szétszóródás			
	HH	H	NTR	É	KM	HH	H	É	KM	HH	H	NTR	É	KM		M	E	AM	AU
Gyalogos (gy.)	26	17	16	30	–	1	10	28	–	25	7	16	2	–	89	33	1	2	3
%	29.2	19.1	17.9	33.8	–										100				
Gépkocsizó gy.	–	3	–	2	1	–	3	1	1	–	–	–	1	–	6	2	–	3	–
%	–	50.0	–	33.3	16.7										100				
Kerékpáros gy.	–	3	–	6	–	–	2	4	–	–	1	–	2	–	9	5	–	1	–
%	–	33.3	–	66.7	–										100				
Lovasság	1	1	–	5	1	–	1	5	1	1	–	–	–	–	8	5	–	1	1
%	12.5	12.5	–	62.5	12.5										100				
Páncélos csapat	4	3	–	13	–	–	1	11	–	4	2	–	2	–	20	9	1	2	–
%	20.0	15.0	–	65.0	–										100				
Tábori tüzér	9	7	–	16	–	3	4	16	–	6	3	–	–	–	32	17	2	3	1
%	28.1	21.9	–	50.0	–										100				
Légyvédelmi tüzér	1	4	–	6	1	–	4	5	1	1	–	–	1	–	12	7	–	2	1
%	8.3	33.4	–	50.0	8.3										100				
Csendőr	2	3	–	10	–	–	1	10	–	2	2	–	–	–	15	5	5	1	–
%	13.3	20.0	–	66.6	–										100				
Összesen	43	41	16	88	3	4	26	80	3	39	15	16	8	–	191	83	9	15	6
Mindösszesen	191					113				78					191	113			
Százalék %	22.5	21.4	8.9	46.0	1.2	59.2				40.8									
Százalék összesen	100					100													

Rövidítések:

HH hősi halott

H halott

NTR nem tudunk róla

É

KM

M

él

kapcsolatot megszakította

Magyarország

E

AM

AU

Európa

Amerika

Ausztrália

zadosként szereltek le. Nyugdíjaztak 3 főt. Hűségnyilatkozatot az 1957-ben még szolgálók közül nem írt alá 3 fő. Jogerősen 15 évre ítélték el 1 főt, 1956-os magatartása miatt.

4.) Szabadságvesztések

Recskén volt 5 fő; börtönben volt 9 fő, összesen (a legtöbb 13 év); internáltak 6 főt; kitelepítésben volt 5 család; bányában hárman töltöttek éveket ÁVH felügyelettel. Ha ehhez hozzászámoljuk a hadifogságba került 53 főt, akkor min. kétszáz évnyi szabadságvesztést regisztrálhatunk. Valójában a helyzet súlyosabb, mert sokan többfajta szabadságvesztést szenvedtek el. Így átlagosan 5 év vesztett el azoknak az évfolyamtársainknak az életéből, akiknek ez a sors jutott osztályrészül.

5.) Civil életünk

Civil életünk áttekintéséhez először olyan osztályozást kerestünk, amelyikbe nagyobb létszámot tudtunk besorolni. Ezek a következők:

Fizikai munkát végzett

35 fő (átl. 10 év)

Technikumot végzett és technikusként dolgozott

14 fő (átl. 16 év)

Főiskolát végzett és üzemmérnökként dolgozott

10 fő (átl. 20 év)

Műszaki egyetemet végzett és mérnökként dolgozott

12 fő (átl. 33 év)

Tisztviselőként dolgozott

26 fő (átl. 22 év)

A feltüntetett adatok alapján megállapíthatjuk, hogy avatás utáni életünk általában három szakaszra osztható:

I. szakasz. Front és szabadságvesztés.

II. szakasz. Fizikai munka.

III. szakasz. Szellemi munka.

Érdekes következtetések vonhatók le az egyes

munkatípusokban eltöltött átlagos évekből is, de ez már a kutatók feladata lesz.

A túlnyomó többségre jellemző, az előzőekben elemzett csoporthoz hasonló érdekességeket találunk a maradék kisebbségnél is, viszont a kép nagyon színes és változatos. A legegyszerűbb megoldást követjük, csoportosítsunk a foglalkozások szerint:

- Jogi egyetemet végzett 7 fő. Közülük hárman egész életükben jogtanácsosi ügyvédi munkát végeztek. A többiek nem doktorálhattak és tisztviselőként dolgoztak.
- Vállalkozó lett 4 fő. Valamennyien külföldön élnek. Közgazdasági egyetemet végzett 2 fő. Csaknem egész életükben ezen a területen dolgoztak.
- Tudományegyetemet végzett 2 fő. Egyikük nyelveket tanított, a másik íróként aratott sikereket.
- Gyógyszerész karon végzett 1 fő, haláláig gyógyszerész volt.
- Író-szerkesztőként dolgozik külföldön 1 fő.
- Orvosi egyetemet végzett, kiváló professzorok mellett tanult és főorvos lett 1 fő.
- A Hittudományi Egyetemen végzett 1 fő.
- Többen szereztek egyetemi doktorátust.
- A tudományok doktora lett és egyben egyetemi tanár, 1 fő.

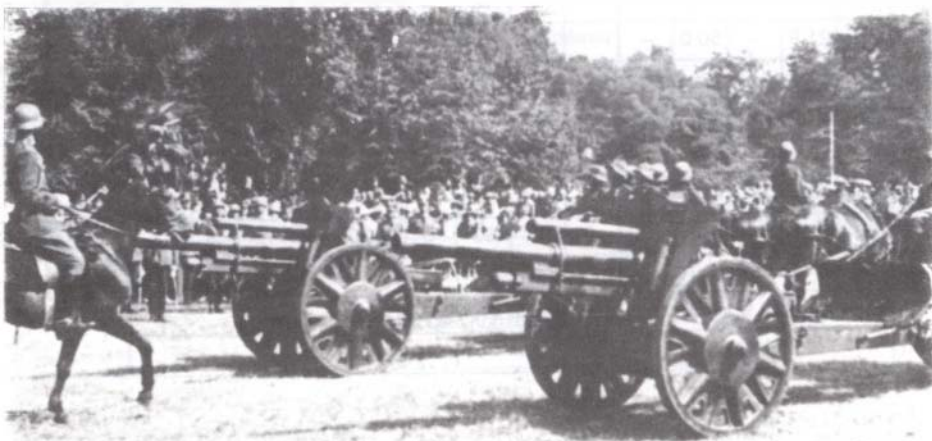
Valószínűsíthető, hogy akiktől életrajzot nem kaptunk, azok sorsa is hasonlóan alakult.

Zárjuk az adatok és elemzések fejezetét azzal a bölcs mondással, hogy nem az a nagy dolog az életben, amit az ember elér, hanem az amit elvisel.

Összeállította és értékelte:

Mányoky István és dr. Hegedűs Frigyes

„Cörling” 10,5 cm tarackok az avatási díszmenetben